

Besluitformulier Algemeen Bestuur GGD en VrZW

Datum vergadering	24 maart 2025 (VrZW) en 10 april 2025 (GGD)
Titel agendapunt	Actualisatie opdracht verkenning samenwerking GGD/VrZW
Nummer	A25.01.6f
Bijlage(n)	-
Opsteller	Saskia van de Broek en Maaike Derksen
Status agendapunt	Ter vaststelling

Toelichting

1) Voorgesteld beslispunt

De Algemeen Besturen van de GGD en VrZW wordt gevraagd:

1. in te stemmen met het onderzoeken van een verdere verkenning van de samenwerking tussen VrZW en GGD-ZW en daarbij goedkeuring te geven aan de geformuleerde opdracht voor fase 1.

Opdracht fase 1

1. Voer een verkenning uit naar mogelijke vormen van samenwerking tussen VrZW en de GGD-ZW en neem daar in ieder geval de geschetste drie organisatiemodellen (zie paragraaf 5) in mee. Houd daarbij rekening met de cultuurverschillen en heb oog voor de veranderopgave.
2. Onderzoek tevens opties voor de inrichting en besturing van de betreffende organisatiemodellen door het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en het directiemodel.
3. Stem de criteria voor weging van de organisatiemodellen bestuurlijk af.
4. Onderzoek per organisatie model de juridische en fiscale effecten zodat de consequenties hiervan duidelijk worden.
5. Stel per organisatie model een kostenplaatje op.

Kosten Verkenning

Fase 1: onderzoek naar een geschikt organisatie model voor samenwerking

De verkenning voeren we onder begeleiding van een externe projectleider uit.

De kosten worden gelijkmatig verdeeld over beide organisaties. De dekking wordt gevonden in de reguliere begroting.

Bij het advies van fase 1 worden de kosten van fase 2 inzichtelijk gemaakt voor alle organisatie modellen.

Fase 2: implementatie gekozen organisatie model

Nadat de keuze voor een organisatie model is gemaakt, vragen we in het Algemeen Bestuur additioneel budget voor deskundige en onafhankelijke begeleiding in het uitwerken van het gekozen organisatie model.

De kosten van deze fase worden meegenomen in het adviesrapport van fase 1.

2) Inleiding en aanleiding

In de afgelopen jaren is succesvol samengewerkt tussen de GGD-ZW en Veiligheidsregio ZW op diverse terreinen, waaronder de coronacrisis en andere crisissituaties. Deze samenwerking heeft zich voortgezet en ontwikkelt zich nog steeds verder. Met name de coronacrisis en de brede daarmee samenhangende vraagstukken hebben er voor gezorgd dat 'de vonk' tussen beide gemeenschappelijke regelingen is overgesprongen en er aanleiding is om de kansen die verdergaande samenwerking biedt te onderzoeken. Niet alleen in huidige opgaven, zoals implementatie van de Omgevingswet of nieuwe actuele crises, maar ook op terreinen van bedrijfsvoering kan de verbinding tussen beide organisaties van toegevoegde waarde zijn. Voor de directeuren is de afgelopen tijd vast komen te staan dat medewerkers van beide organisaties elkaar kunnen versterken en inspireren. Onze beide gemeenschappelijke regelingen hebben, in

tegenstelling tot bijvoorbeeld gemeenten, een divers maar overzichtelijk takenpakket. Hierdoor werkt in de organisaties ook een tamelijk eenzijdige populatie aan beroepsgroepen en achtergronden, met als gevolg een zekere monocultuur. Door intensievere samenwerking vermengen deze culturen en kunnen professionals elkaar nadrukkelijk versterken.

In het land zien we diverse vormen van samenwerking tussen Veiligheidsregio's en GGD'en en de genoemde ontwikkelingen maken het dan ook gewenst om deze opties ook in Zaanstreek-Waterland nader te verkennen.

VrZW is actief bezig met grote opgaven op het gebied van haar kerntaken: het inrichten van een toekomstbestendige brandweezorg en het versterken van crisisbeheersing. Regionale en landelijke ontwikkelingen maken dat de verwachting is dat deze inzet onontkoombaar is en de komende jaren veel van onze tijd en aandacht zal opslokken. Beide bewegingen brengen onder andere een forse uitbreiding van de personele capaciteit met zich mee en vragen daardoor automatisch ook om extra aanvulling op de ondersteunende functies. Een intensievere samenwerking met een natuurlijke partner kan wellicht helpen om dit beheersbaar te houden.

De GGD-ZW heeft in het kader van GGD 3.0 en na afronding van de corona-inzet een nadere analyse gemaakt van de sector Bedrijfsvoering. Dit heeft onder meer geleid tot een incidentele extra investering ten behoeve van bedrijfsvoering voor de komende drie jaar. Echter de GGD blijft met haar huidige schaalgrootte kwetsbaar en de bedrijfsvoerings-eisen op het gebied van bijvoorbeeld Informatieveiligheid nemen alleen maar toe.

Door samenwerking kunnen we beter in spelen op de behoeften en eisen van gemeenten, burgers en partners en ons beter aanpassen aan mogelijke veranderingen in ons gezamenlijk werkgebied. Dit strookt met het uitgangspunt van GGD 3.0 dat een samenwerkingspartner nodig is om de bedrijfsvoering op peil te houden. Doordat er sprake is van twee zeer vergelijkbare bestuurlijke structuren kan er ook in de bestuurlijke advisering en de besluitvormingstrajecten grotere doelmatigheid ontstaan bij verdere integratie van de organisaties.

De GGD en VrZW hebben ambtelijk en bestuurlijk de wens uitgesproken om op korte termijn de mogelijkheden tot vergaande samenwerking met elkaar te verkennen.

Doel van dit memo is om duidelijkheid te verschaffen over de scope en de focus van de verkenning, zodat alle betrokken partijen een helder beeld hebben van de te volgen koers.

3) Scope van de opdracht

De scope van deze opdracht is puur het verkennen van samenwerkingsvormen tussen de GGD-ZW en VrZW in de breedste zin van het woord. Andere vormen van samenwerking vallen niet binnen dit project.

4) Doel van de verkenning

Het doel van de verkenning is inzicht te verkrijgen in de verschillende vormen van samenwerking die mogelijk zijn om potentiële voordelen en uitdagingen te identificeren. Hierbij streven wij ernaar om een gedegen basis te leggen voor verdere besluitvorming.

Redenen van de verkenning

Belangrijke niet limitatieve redenen om verdere samenwerking te verkennen zijn gelegen in:

1. Synergie op inhoud:

GGD en Veiligheidsregio hebben ieder een eigen primaire taakstelling, beleidsdoelstellingen en positionering. Waar dat mogelijk is, willen we onze krachten bundelen en synergie creëren op inhoudelijk gebied. In toenemende mate raken de vraagstukken in de publieke gezondheid en de publieke veiligheid elkaar. Dat zien we in het dagelijkse werk en in crisissituaties.

Denk bij het eerste bijvoorbeeld aan de (gezamenlijke) advisering inzake de vergunningverlening en over een veilige en gezonde leefomgeving.

In crisissituaties speelt de bij de Veiligheidsregio geplaatste GHOR een rol in de

opgeschakelde publieke zorg. Hiermee is de GHOR een verbindingsschakel tussen Veiligheidsregio en GGD. Die rol neemt aan betekenis toe omdat de crises in de toekomst naar verwachting steeds vaker de publieke gezondheid zullen raken.

2. Stroomlijnen politiek bestuurlijke besluitvormingsprocessen:

De GGD en de Veiligheidsregio werken als uitvoeringsorganisaties met twee gemeenschappelijke regelingen voor de zeven deelnemende gemeenten. Aansluiting bij lokale en bovenlokale beleidsprioriteiten is essentieel, wat vraagt om nauwe afstemming in lokale beleidsnetwerken. In de jaarlijkse planning- en control cyclus worden de plannen en de verantwoording over de uitvoering voor zienswijze voorgelegd aan gemeenteraden. De bestuurlijk besluitvorming vindt primair met de portefeuillehouders plaats en dus met wethouders gezondheid over de GGD en burgemeesters over de Veiligheidsregio. Een sterke lokale verankering van de uitvoering van het lokale en regionale beleid is daarbij de focus. Het op elkaar aan laten sluiten van besluitvormingsprocessen biedt de gelegenheid de synergie tussen publieke gezondheid en publieke veiligheid te versterken.

3. Toekomstbestendigheid en robuustheid:

In een snel veranderende en veeleisende omgeving/maatschappij is het essentieel dat we voldoende robuust zijn om met een goed gevoel de toekomst tegemoet te zien. Samenwerking zoals op het gebied van bedrijfsvoering biedt flexibiliteit, bevordert innovatief handelen en bereidt ons beter voor op toekomstige uitdagingen. Het stelt ons in staat om gezamenlijk nieuwe kansen te benutten en onze organisaties aan te passen aan veranderende maatschappelijke behoeften. Denk hierbij aan:

- a) **Delen van faciliteiten/ personeel:** Door verder samen te werken kunnen wij onze krachten bundelen en daarmee opdrachten voor nu en in de toekomst beter uitvoeren.
Te denken valt aan gedeelde faciliteiten voor gebouwbeheer en bepaalde functies binnen P&O, ICT en facilitair.
- b) **Arbeidsmarktpositie:** Door samen te werken kunnen we onze positie op de arbeidsmarkt versterken door gezamenlijke initiatieven op het gebied van talentontwikkeling, arbeidsmarktstrategie en diversiteit & inclusiviteit.
- c) **Versterking van expertise:** Samenwerking vergroot onze kennis en expertise door bijvoorbeeld gezamenlijk beleidsonderzoek, implementeren van innovaties en het gericht uitwisselen van ervaringen.
- d) **Aangescherpte wetgeving en eisen van toezichthouders:** Samenwerking gericht op het voldoen aan een scherper normenkader en proactieve strategische planning voor optimale wet- en regelgevingsaanpassing. Denk aan: Wet Open Overheid, Algemene Verordening Gegevensbescherming, Baseline Informatieveiligheid en de Omgevingswet.
- e) **Financiële stabiliteit:** Het samenvoegen van middelen en het delen van lasten kan de financiële positie van de organisatie versterken, zeker gezien de financiële uitdagingen waar de gemeenten zich voor gesteld zien de komende periode
- f) **Omvang regio:** Een belangrijke overweging voor verdere samenwerking tussen onze organisaties is het feit dat we opereren in een kleine regio met relatief kleine organisaties. Momenteel bedienen we ieder zeven gemeenten. Echter, in de toekomst bestaat de mogelijkheid dat enkele gemeenten zich buiten de regio gaan voegen, wat het voortbestaan van onze organisaties afzonderlijk moeilijker zou kunnen maken.

5) De verkenning

Op dit moment is voor onze regio nog niet duidelijk welke vorm van samenwerking het beste past. Dit kan variëren van alleen de huisvesting delen, tot de gehele bedrijfsvoering delen of een verdergaande vorm van samenwerking tussen beide organisaties. In het onderzoek moeten in ieder geval de volgende twee onderdelen naar voren komen: de politiek bestuurlijk gevolgen (governance) en de impact op de bedrijfsvoering.

1. Politiek bestuurlijk gevolgen (governance)

In de verkenning onderzoeken we opties voor de inrichting van de besturing door het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en het directiemodel. Hiervan zijn verschillende voorbeelden in het land beschikbaar en deze zullen worden meegenomen in de verkenningsopdracht.

2. Impact op de bedrijfsvoering

De verkenning naar toekomstige organisatiemodellen richt zich op drie hoofdvormen:

- A. *Samenwerken op basis van zakelijke verrekening*
Bestuurlijk is zowel door de GGD als VrZW afgelopen oktober besloten dat bij inzet op klussen over en weer deze worden verrekend op uurbasis inclusief btw.
- B. *Shared Service center*
Wat levert het delen van een aantal bedrijfsvoeringsfuncties op?
De toetssteen is of via schaalvoordelen door inhoudelijk synergie en samenwerking in de bedrijfsvoering de toekomstbestendigheid van de GGD en de Veiligheidsregio groter zal zijn.
- C. *Samengaan in één organisatie*
We onderzoeken of via het op elkaar aansluiten van strategieën, structuren, processen en middelen de toekomstbestendigheid van de GGD en de Veiligheidsregio groter zal zijn.

Het uiteindelijke doel van deze inspanningen is het creëren van toekomstbestendige organisaties die in staat zijn om effectief en efficiënt te opereren op het gebied van veiligheid en gezondheid, zowel nu als in de toekomst. We streven ernaar samenwerkingsvormen te ontwikkelen die ons in staat stellen om de uitdagingen van deze tijd aan te gaan. Tegelijkertijd willen we anticiperen op toekomstige ontwikkelingen waarbij we synergie nastreven.

6) Proces

De geactualiseerde opdracht is besproken in verschillende gremia voorafgaand aan agendering in de Algemeen besturen van de GGD en VrZW:

- Directie GGD en VrZW: akkoord
- Klankbordgroep Verkenning: akkoord
Aan de klankbordgroep nemen de gemeentesecretarissen van Zaanstad, Purmerend en Waterland deel.
- Bestuurlijk Team Verkenning: akkoord
In het bestuurlijk team zijn twee bestuurders vanuit het Dagelijks Bestuur van de GGD en van VrZW vertegenwoordigd.